

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00 Brno

Brno 25.10.2013
SRS 057330/2013

Zpráva č. 19 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.9.– 27.10.2013

1. Počasí

Začátek podzimu byl ve znamení příjemných denních teplot kolem 20 °C. Noční teploty se pohybovaly v rozmezí 10 – 15 °C. Obloha polojasná, místy zatažená, ojediněle se vyskytovaly slabé dešťové přeháňky. Následně se ve dnech 3.10. a 4.10. na většině území objevily první přízemní mrazíky (do -3 °C). Denní teploty byly v rozmezí 14 až 18 °C. Foukal studený nárazový vítr, obloha jasná až polojasná. Druhá polovina sledovaného období přinesla četné ranní mlhy, teploty v noci v rozmezí 5 – 8 °C. Denní teploty šplhaly až k 18 °C, místy dešťové přeháňky. Poslední týden sledovaného období se oteplilo až na 21 °C přes den, ranní teploty se pohybovaly kolem 10 °C a vyskytovaly se četné mlhy. Úhrn srážek za období od 25 do 37 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Ve dnech 3. a 4. října přišly první ranní mrazy, které ukončily sklizeň papriky a rajčat. Z dalších plodin došlo k poškození zejména révy vinné, která na některých lokalitách úplně shodila listy.

Probíhá příprava půdy a setí ozimých obilnin. Pokračuje sklizeň kukuřice na zrno, slunečnice, řepy cukrové i krmné, tykve olejné, košťálové zeleniny, jablek a révy vinné.

V obilninách probíhá chemická ochrana proti křískům a herbicidní ošetření, porosty řepky ozimé jsou ošetřovány fungicidy s morforegulačním účinkem.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 0-21 BBCH)

Růstová fáze: suché semeno (v této fázi jsou semena mořena) až první odnož viditelná: počátek odnožování

První výskyt dospělé okřídlené samičky a larev **kyjatky osenní (Sitobion avenae)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Jaroslavice, 22.10.).

První výskyt okřídlené dospělé samičky **mšice střemchové (Rhopalosiphum padi)** byl pozorován na okrese Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou, 23.10.) a Znojmo (Jaroslavice, 22.10.).

První výskyt dospělců **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Krhovice, 22.10.), lokálně střední výskyt zaznamenán na okrese Břeclav (Velké Pavlovice, Velké Bílovice, 22.10., Velké Němčice, 24.10.).

Pozorování dospělců na podzim (na vzešlých výdrolech obilnin, orientačně v září a na vzešlých ozimech vysetých v blízkosti loňských ozimů, orientačně fáze 12-29 BBCH, v první či druhé polovině října – dle počasí, do prvního mrazu). Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětřného počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řidších prosvětlených místech porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků. Kritické číslo je 3-7 dospělců na 100 smyků.

První výskyt příznaků poškození porostu larvami **hrbáče osenního (*Zabrus tenebrioides*)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Velké Pavlovice, Velké Bílovice, 22.10.).

Doposud byla zaznamenána většinou slabá nebo nulová intenzita výskytu užívaných nor **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na podzim se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

VÝDROL PŠENICE OZIMÉ

Prozatím na odebraných vzorcích rostlin z výdrolu nebyl laboratorně zjištěn výskyt **virové zakrslosti pšenice (*Wheat dwarf virus*, WDV)** ani **virové žluté zakrslosti ječmene (*Barley yellow dwarf virus*, BYDV)**.

Silný výskyt imag **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** na rostlinách byl zjištěn smykáním na okrese Znojmo (Čejkovice u Znojma, Vrbovec), Břeclav (Němčičky, 18.10.)

JEČMEN OZIMÝ (RF 11-25 BBCH)

Růstová fáze: fáze 1. listu: 1. list rozvinutý až pátá odnož viditelná

Na okrese Blansko (Němčice u Ludíkova, 21.10.) zaznamenán první výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

První výskyt okřídlené dospělé samičky a larev **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** byl pozorován na okrese Brno-venkov (Žabčice, 23.10.).

První výskyt dospělců **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** na listech byl nalezen na okrese Brno-venkov (Žabčice, 23.10.), Břeclav (Horní Bojanovice, 24.10.).

Pozorování viz. pšenice ozimá

KUKUŘICE (RF 89-99 BBCH)

Růstová fáze: plná zralost: zrna ztvrdlá a lesklá: asi 75% sušiny v zrna až sklizňová zralost- plodina sklizena

Silný výskyt imag **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** ve feromonovém lapači sledován na okrese Blansko (Lysice, 30.9.). Na všech pozorovacích bodech oblasti byl ukončen monitoring.

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic v oblasti kontinuálního šíření, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin – výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem.

Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 BBCH)

Růstová fáze: 6 až 9 a více listů vyvinuto

První výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** na listech byl nalezen na okrese Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou, 1.10.), Znojmo (Krhovice, 3.10.), Blansko (Drnovice, 26.9.), okresech Zlín (Halenkovice, 1.10.), Vsetín (Kunovice, 10.10.).

Pozorování se provádí při průchodu porostem v RF 15-26 na listech dvaceti rostlin (na deseti místech vždy na 2 za sebou rostoucích rostlinách). Z každé rostliny se hodnotí 2 listy, přednostně se vybírají listy s příznaky napadení. Práh škodlivosti je 5-25 % listů.

Preventivní ochrana spočívá v nákupu zdravého osiva, minimálně 3letý osevní postup. Ochranu vzcházejících rostlin zajistí moření osiva. Fungicidní postřik je možné provést ve dvou termínech. Optimálním je podzimní ošetření ve fázi 14-18 BBCH (4. až 6. pravý list). Časně jarní ošetření může snížit celkové napadení a zpomalit průběh infekce, ale nezničí již infekce, které vznikly na podzim.

Lokální silný výskyt **plísňě brukvovitých (*Hyaloperonospora parasitica*)** na listech byl objeven na okrese Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou), Blansko (Kuničky, 1.10.), Znojmo (Miroslav), Zlín (Horní Ves, 25.9.), Vsetín (Kunovice, 25.9.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 26.9.) a ohniskový střední výskyt byl zjištěn v okrese Zlín (Horní Ves, 10.10.).

První výskyt imag **molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Krhovice, 22.10.).

První výskyt okřídlených dospělců a larev **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** na listech byl zjištěn na okrese Blansko (Drnovice, 14.10.).

V období od 15.10. do 31.10. se při průchodu porostem na padesáti rostlinách sleduje počet napadených rostlin mšicí zelnou.

Chemická ochrana se provádí na jaře do 10 dnů po odkvětu.

První výskyt okřídlených dospělců **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** na listech byl objeven na okrese Blansko (Drnovice, 14.10.) a Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou, 23.10.).

První výskyt min a larev **vrtalkovitých (*Agromyzidae*)** v listech byl objeven na okrese Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou, 25.9.), Znojmo (Krhovice, 23.9.), Blansko (Drnovice, 23.9.), Zlín (Horní Ves, 25.9.), Vsetín (Kunovice, 25.9.).

První výskyt imag **pílatky řepkové (*Athalia rosae*)** v Mörickeho miskách zaznamenán na okrese Blansko (Drnovice, 26.9.). Také zjištěn výskyt housenic na listech (Žernovnik u Černé Hory, 2.10.).

Výskyt housenic na padesáti rostlinách při průchodu porostem se pozoruje v růstové fázi po vytvoření listové růžice.

Nepřímá ochrana: likvidace brukvovitých plevelů a posklizňových zbytků. Kritické číslo je 1 a více housenic průměrně na jednu rostlinu. Obvykle stačí ošetření v ohniscích výskytu od vzejití do konce října.

První výskyt larev **zápředníčka polního (*Plutella xylostella*)** na listech byl sledován na okrese Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou, 7.10.), Znojmo (Krhovice, 7.10.), Zlín (Horní Ves, 25.9.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 26.9.).

První výskyt imag **dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** v Mörickeho misce byl zjištěn na okrese Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou, 25.9.).

Plošné střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byly sledovány na okrese Znojmo (Mackovice, Miroslav) i Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou). Lokální silný výskyt byl nalezen na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma). Na okrese Blansko zaznamenány nulové výskyty. Na okrese Břeclav slabé výskyty (Velké Pavlovice, Rakvice, Boleradice).

První výskyt **slimáčků (*Deroceras* sp.)** v porostu a okénkový žír na mladých listech zaznamenán na okrese Blansko (Míchov, 30.9.).

K opatřením, která redukuje výskyty slimáků a plzáků patří likvidace posklizňových zbytků, výdrolu a plevelů. Redukce zpracování a hrudovitost půdy podporují vzrůst populace, protože vytvářejí vhodné úkryty a podmínky pro kladení vajíček. Způsob chemické ochrany se volí podle zjištěné hustoty napadení na okrajové, pásové a celoplošné. Po zjištění výskytu je vhodné aplikovat moluskocid do řádků při setí nebo 2-3 dny před vzejitím. Hraniční teploty pro použití přípravku jsou 9-16 °C. Zjišťuje se počet jedinců na jednu past a den (past 50 × 50 cm). Práh škodlivosti představují 3 jedinci na 1 past a 1 den.

OKOPANINY

ŘEPA OBECNÁ CUKROVÁ (RF 49 BBCH)

Růstová fáze: kořen dosáhl sklizňové velikosti

Plošný střední výskyt **cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*)** na listech zaznamenán na okrese Blansko (Rájec-Jestřebí, 1.10.). Pokračující plošné střední až silné výskyty byly sledovány na okrese Znojmo (Dyjákovice, Hrádek u Znojma).

Na okrese Blansko (Lysice, 4.10.) zaznamenán silný výskyt **padlí řepy (*Erysiphe betae*)** na listech.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA SETÁ

Lokálně silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Břeclav (Křepice, 24.10.).

JETEL LUČNÍ

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován na okrese Blansko (Petrovice u Blanska, 16.10.).

Pozorování se provádí u víceletých pícnin v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace a po druhé seči jetelovin.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 a více užívaných nor na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 85-93 BBCH)

Růstová fáze: pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až počátek opadu listů z bází letorostů

Ohniskový střední výskyt **strupovitosti jabloně** (*Venturia inaequalis*) na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 26.9.).

Ohniskový střední až silný výskyt štítů **štítenky zhoubné** (*Quadraspidiotus perniciosus*) na plodech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 26.9.).

HRUŠEŇ (RF 85-93 BBCH)

Růstová fáze: pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až počátek opadu listů z báží letorostů

Ohniskový silný výskyt **šedé skvrnitosti listů hrušně** (*Mycosphaerella pyri*) na listech byl zjištěn v okresech Zlín (Žlutava, 25.9.), Uherské Hradiště (Zlechov, 26.9.).

Ohniskový střední výskyt **moniliniové hniloby hrušek** (*Monilinia fructigena*) na plodech byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 25.9.).

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 89-93 BBCH)

Růstová fáze: konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost až počátek opadu listů z báží letorostů

Lokální střední až silný výskyt **rzivosti slivoně** (*Tranzschelia discolor*) na listech byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště, Zlín, Vsetín, Blansko (Rájec-Jestřebí, 25.9.).

ZELENINA

RAJČE JEDLÉ (RF 89 BBCH)

Růstová fáze: úplná zralost: plody dosáhly druhového zbarvení zralých plodů

První výskyt housenky **černopásky bavlníkové** (*Heliotis armigera*) na rostlinách ve skleníku byl objeven na okrese Blansko (Blansko, 23.9.).

ZELÍ HLÁVKOVÉ (RF 49 BBCH)

Růstová fáze: dosažena typická velikost, tvar a pevnost hlávky

Ojedinělý střední výskyt **plísně brukvovitých** (*Hyaloperonospora parasitica*) na hlávkách byl sledován na okrese Blansko (Bořitov, 30.9.).

Na vytvořených hlávkách zjištěn na okrese Blansko (Bořitov, 30.9.) ojedinělý slabý výskyt kolonií **mšice zelné** (*Brevicoryne brassicae*).

Na okrese Blansko (Bořitov, 30.9.) při hodnocení rostlin zaznamenáno poškození od **dřepčků** (*Phyllotreta sp.*) se střední intenzitou.

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová